

## بررسی انتقادی رویکرد سنتی به مکاتب و جنبش‌های ادبی در ادبیات کردی

محسن احمد عمر

استادیار ادبیات کردی، دانشگاه صلاح‌الدین، اربیل، کردستان عراق

### چکیده

مقاله حاضر در پی آن است به بررسی جنبش‌های ادبی، گرایش‌ها و مکاتب ادبیات کردی بپردازد و در این راستا بازنمایی واقعی آنان را در آثار ادبی کردی مورد بررسی قرار می‌دهد. مورخان ادبی معاصر کرد، ادبیات کردی پیش از عصر تجدد را ادبیات کلاسیک می‌نامند؛ از نظر آنان رمانتیسیسم همزمان با تجدد پدیدار گشته و واقع‌گرایی پس از آن ظهور یافته است. حال پرسش این است که آیا در بافت ادبیات کردی می‌توان با اصطلاحاتی نظیر کلاسیسیسم، رمانتیسیسم و رئالیسم به این گرایش‌ها و دوره‌ها اشاره کرد؟ پژوهش حاضر بر این باور است که کاربرد این اصطلاحات در رابطه با ادبیات کردی در نتیجه تأثیر ادبیات و گرایش‌های اروپایی بر فرهنگ و ادبیات کردی روی داده است. استدلال اصلی پژوهش این است که جنبش‌های ادبی کردی و دوره‌های تاریخی که پژوهشگران به آنان نسبت داده‌اند با آنچه که در تاریخ ادبیات فرانسه و انگلیس مشاهده می‌شود، یکسان نیست. در این مطالعه، کل متون نوشته شده در ادبیات کردی به سه دوره مجزا تقسیم می‌شوند که عبارتند از: ادبیات کهن که «ادبیات دیوان» نیز نامیده می‌شود و از آغاز تا اوایل قرن بیستم را در بر می‌گیرد؛ «ادبیات عصر تجدد» که از دهه نخست ۱۹۰۰ تا اواسط قرن بیستم ادامه یافته است؛ و «ادبیات مدرن و معاصر» که از دهه ۱۹۶۰ آغاز شده و تا کنون ادامه دارد.

**واژگان کلیدی:** مکاتب ادبی؛ جنبش‌های ادبی؛ کلاسیسیسم؛ رمانتیسیسم؛ نوگرایی؛ تجدد.